

ደድሕሪ ዘረባ ምስዓብ ነገር፡ ደድሕሪ አመል ምኽድ አበር የስዕብ

ከምቲ ለባማት ዓደቦ ዝብልዎ፡ “እንተዘይ ትንውንወኒስ መን ነጽደፈኒ ሰለዝኾነ፡ መሰረታዊ መጠገሲ ጸገማት ሰዲህኤ ምፍታሽ ኣገዳስን ክስገር ዘይግቦኣን ሰልፋዊ ዕማም ኢዩ። እቲ መሰረታዊ ሕቶ፡ ሕጂ'ውን “ልዕልና ሕገ ዶሳ ወይ ውሳኔ መሪሕነት ቀዳምነት ኣለዎ” ዝብል ኮይኑ፡ እቲ ቀንዲ ትሕዝትኡ፡ መሪሕነት ሰልፊ ስለምንታይ ካብ ቅዋም ሰልፊ ዝድንግሽ ሕግታት ወጻኢ ውሳኔታት ይውስንን የተግብርን ኣሎ ዝብል ኢዩ። ማባ ኣብ ሞንጎ ክልተ ጉባኤታት ዝላዓለ ስልጣን ስለዝኮነ፡ ንቅዋም ሰልፊ ዝጥሕስ ውሳኔታት ክውስን መሰልን ስልጣንን የብሉን። ማባ ካኣ ሕገ ኣይኮነን። ሕጂ፡ ማባ እዚ ተገባር እዚ ተሰዓብ ኢልካ ምዝርዛር፡ ነቲ ዝባሃል ዘሎ ውሳኔታት ማባ ሕጋውን ቅዋማውን ኣይገብርን ኢዩ። ብተውሳኪ፡ ግርጭታት ብናይ “ረብሓታት ምግጫው” (conflict of interest) ዘለዎም ኣባላት ዝቐመት ኮሚቴ ገርካ ክትፈትሕ ምፋትን ነቲ ግርጭታት የጋድድምበር ኣይፈትሖን ኢዩ። ብግብሪ ካኣ ንሱ ኢዩ ኮይኑ። ከመሰራርሓ ካኣ ኢሳይንሳውን ሻራውን ኢዩ።

ንሓው መስፍን ሓጎስ ካብ ሰልፊ ኣባልነቱ ናይ ምውንዛፍ (ብግብሪ ምስገጃ) ውሳኔ ማባ ቅዋም ሰልፊ ዝጣሓሰን ዘይሕጋውን ምኽኒ ኣብዝሓለፉ ክልተ ጽሑፋት ብሰፊሖ ስለዝተገልጸ ሕጂ ምስላሱ ኣድላዩ ኣይኮነን። ዝያድ ክርዳእ ዝደሊ ኣባል እንተሎ፡ ተመሊሱ ነቶም ጽሑፋት ክውኸስ ይኸእል ኢዩ። ብተውሳኪ፡ መሪሕነት ሰልፊ ቅዋም ሰልፊ ብምጥሓስ ኣብ ዘባታት ዝቐመጠን ኣካባቢታት ኣብ ርእሲ መርሕነት ዘባ “ወኪላት” ብምግባር ንመሰላት ዘባታት ዝግህስ ውሳኔ ወሲዶ ኢዩ። ነዚ ውን ንካልእ ጊዜ ገድፍና፡ ንሕጂ ክንዘረብሎም ዘደሊ ካለኣት ቅዋማዊ ጥሕሰታት ካብ ብዙሓት ነዞም ዝስዕቡ ክጥቐስ ይካኣል፡-

1. ንሓው መስፍን ሓጎስ ንመጻዕዝያን ንተለፎንን መሸፊኒ ዝኾና ዝሞሃበኦ ዝነበራ ቅሩብ መሻርፍ ከሕድግ ዝኸእል ዝኾነ ዓንቀጽ ቅዋም ሰልፊ የልቦን ጥራሕ ዘይኮነስ ማባ'ውን እንተኾነ ከምኡ ዓይነት ውሳኔ ከምዝወሰነ ዘመልከት ኣብቲ ናብ ኣባላት ዝሰደዶ ዘዋሪ መልእክቲ የልቦን። እቲ ውሳኔ ዳኣ መን ወሰኖ? (ጥብቆ ተመልከት)። ኣብ መንበር ሰልፊ ከምዚ ዓይነት ውሳኔ ክውስን ዘፍቐድ ዝኾነ ዓይነት ዓንቀጽ ኣብ ቅዋም ሰልፊ'ውን የልቦን።
2. ንኣባልነቱ ካብ ሰልፊ ንዝተወንዘፈ ኣባል “ ንሰኻ ካብ ሰልፊ ትሓቶ ምንም ዓይነት መሰላት የልቦን፡ ሰልፊ ካኣ ካባኸ ዝሓቶ ምንም ዓይነት ግደታታት የልቦን” ዝብል ውሳኔ ከውስን ዝኸል ዓንቀጽ ኣብ ቅዋም ሰልፊ ዘዳለ ከንሱ፡ ሓው መስፍን ሓጎስ ግን ከምኡ ዓይነት ውሳኔ ካብ ኣብ መንበር ሰልፊ ተሞሂብዎ ኢዩ (ጥብቆ ተመልከት)። ብውሳኔ ኣብ መንበር ሰልፊ መሰረት፡ ሕጂ ሓው መስፍን ሓጎስ ምንም ዓይነት ሰልፋዊ ግደታት ይኹን መሰላት የብሉን።
3. ሓው መስፍን ሓጎስ ምንም ዓይነት ሰልፋዊ ግደታት የብልካን ስለዝተባህለ፡ ንዕኡ ኣብዝምልከቱ ጉዳያት ኣብ ህዝቢ ወጻኢ ነብሱ ክኸላኸል ነጻ ኢዩ። ሕጂ ሓው መስፍን ሓጎስ ስለምንታይ ናብ ህዝቢ ወጻኢ ኢልካ ምኽሳስ፡ መሰረታዊ ሰብአዊ መሰሉ ከም ምግሃስ ኢዩ ዝቐጸር። እዚ ካኣ ንቅዋምን ንመሰረታዊ መትከላት ሰዲህኤ ዝጥሓስ ወስታ ኢዩ።

ንሕገ ብምጥሓስ ዝተፈጸመ ገይጋ፡ ሕገ ብምግባር ጥራሕ እምበር ደድሕሪ ዘረባ ብምኽድ ኣይኣረምን ኢዩ። “እንካ ሰላምትያ” ብዝዓይነቱ፡ ደድሕሪ ዘረባታት ምሳዓብ (ብሕልፊ ሓላፍነትን ግደታታትን ብዘለዎ መራሒ) ነገር እምበር ሰላም ኣይፈጥርን ኢዩ። ከምቲ ኣብዎ ዝብልዎ፡ “ለባማት እንክባኣሱ ምስጢርም ነይንሰንሱ” እንተዝኾነውን ከ። ኣብቲ ትሕዝቶ ናይቲ ኣብ ናይ ህዝቢ ናይ መድያ ማዕከናት ዝተዘርገሐ መልስን ግብረ-መልስን ምዝራብ፣ ደድሕሪ ዘረባ ምስዓብ ከይኮውን እስከ ንግደፎ። ሓደ መልሲ ዘድልዮ ሕቶ ግን “ ኣብ መንበር ሰልፊ ስለምንታይ ንሓደ ባዕሉ ‘ሰልፊ ዝሓተካ ግደታታት የለን’ ንዝበሎ ዝተውንዘፈ ኣባል ተዛሪቡ ኢሉ ብዘይ ውሳኔ ማባ ይኩን ፈሽ ክምልሰሉ ወሲኑ?” ዝብል ኢዩ። እዚ ሕቶ ኢዚ ዘይሩ ዘይሩ ናብቲ “ኣብ ሰዲህኤ ናይ ርእቶ ፍልልያት ብኸመይ ይውገኑ” ዝብል መሰረታውን ክሳብ ሕጂ ጉብእ መዕለቢ ዘይረኸበን ክሳዳዊ ጉዳይ ኢዩ ዝወሰደና።

ከምዝፍለጥ፡ እቲ ዓንደ-ሕቕን ቕንዲ መለለዩ ሕላጎት ሓድነት ሰዲህኤ እቲ ናይ ክልተ ድሕረ-ባይታ ዝነበሮም ሓይልታት (ህ.ግ.ን ተ.ሓ.ኤ.ን) ዝገበርዎ ሓድነታዊ ኪዳን ኢዩ። መስርሕ ሓድነት ጉዕዞ እምበር ናይ ሓደ ጊዜ ወይ ናይ ሓደ ህምት ፍጻሜ ስለዘይኮነ፡ መስርሕ ሓድነት ሰልፍና ብቐጻሊ ክኹሱሱስን ሕድህዳዊ ምትእምማን ክምገብን ምትገባኡ። ሓድነት ሰልፊ ክናበ ነይርዎ። ብግብሪ ግን ንሓድነት ሰልፊ ዝብሕጉጉን ዘቐኸሙን ወስታትን ኣካይዳታትን ኢዮም ክዝውተሩ ጸኒሖም። ኣብ ጉዕዞ፡ ናይ ሓሳባት/ርእቶታት ፍልልያት ክፍጠሩን ክራኣዩን ባህርያውን ንቡሩን ኢዩ። ናይ ሓሳባት/ርእቶታት ፍልልያት ከም ሰልፊ “የዕብረካ ዶሳ የህጥረካ” ዝውስኖ፡ ኣብቲ እትወስዶ ናይ ግርጭታት ኣፈታትሓ ኣገባባት ኢዩ ዝምርኮስ።

ሕጂ እቲ እንኮ ኣማራጺ፡ ንኹሉ ጸገማት ሰልፊ ኣለልዩን ፈቲኹን መፍቲሒታት ክናደየሉ ዝኸእል “ሰልፋዊ ዋዕላ” ምጽዋዕን ምክያድን ኢዩ።

ስለምንታይ ሰልፍና ዓቢሩ ወይ ይዓብር አሎ ብትኸክል ንምፍላጥን፡ ፈሊጥና'ውን መታን መፍቲሒታት ከነናድየሉ፡ አፍታትሓ ግርጭታት ኣብ ሰዲህኤ ከመይ ከምዘመስል ብዕምቕት ምፍታሽ ከድልየና ኢዩ።

ናይ ሓሳብ ፍልልይን ሓሳብካ ብነጻ ናይ ምግላጽን መሰላት ብቅምም ሰልፊ ውሑስ ከንሱ፡ ብሰንኪ ብኹረት ብሰል አመሓሓድራ ፍልልያት፡ ዋላ ናኣሽቱ ፍልልያት ከይተረፉ ናብ ረጽሚታትን ግርጭታትን ከምርሑ ምርኣይ ኣብ ሰዲህኤ ዳርጋ ንቡር ኮይኑ ኣሎ። ስለምንታይ?

ዝተፈልየ ሓሳብ/ርእዮ ከም ተጻይ ሓሳብ/ርእዮ ምቕጻር (The culture of blackmailing)፡- ዝኾነ ኣባል ዝተፈልየ ርእዮ ናይ ምህላውን ርእዮታ ኣብነጻ ናይ ምግላጽን ዲሞክራሲያዊ መሰላቱ ምዃኑ ኣብ ክንዲ ተቐብልካ ነቲ ፍልልያት ንምትዕራቕ ዘኸእል ናይ ሕድሕዳዊ እሂን-ሚሂን ባይታ ትፈጥር፡ ብኣንጻሩ ነቲ ናይ ርእዮ ፍልልይ ከም ተጻይ ተቐጻሪ፡ ኣብ ርእሲ ነቲ ዝተፈልየ ርእዮ ዘቕረበ ኣባል ናይ ምህዳድ (blackmailing)፣ ምክፋእን ምጽላምን (maligning)፣ ምንዋርን ጠቀነን (denigrating)፣ ምንጻልን (marginalizing) ወፈራታት ብቕሉዕን ብስውርን ይካየድ። ከምዚ ዓይነት ባህሊ (culture) ኣብ ኩሉ ጸፍሒ ሰልፊ እኳ እንተሃለወ፡ እቲ ቀንዲ ሃሳዩ ግን እቲ ኣብ ላዕለዎይ ጽፍሒ ሰልፊ ዝዝውተር ኢዩ። ንኣብነት ንምጥቃስ ዝኣክል፡-

(ሀ) ካልኣይ ጉባኤ ሰልፊ ኣበይን ብኸመይን ይካየድ ኣብ ዝብል ክትዓት፡ ኣብ ናይ ፓልቶክ ኣኬብኡ ኣቦ መንበር ሰልፊ ንካብ ናቱ ሓሳባት ዝተፈልየ ሓሳባት ከቕሩቡ ዝፈተኑ ኣባላት ናይ ምህዳድ (blackmailing)፣ ምክፋእን ምጽላምን (maligning)፣ ምንዋርን ጠቀነን (denigrating) ፈተናታት ገይሩ። እዚ ዓይነት ወፈራታት ቅድምን ድሕርን ምግባእ ጊይ ጉባኤ ሰልፊ'ውን ዶው ኣይበለን። ኣብዝኣ ከይተጠቕሰት ክትሓልፍ ዘይብላ፡ እታ ንጉዳይት ኣጽኒዓ ናይ መፍትሒ ሓሳባት ከተቕርብ ተባሂላ ቅድሚ ጊይ ጉባኤ ዝቐመት ኮሚቴ፡ ከሳብ ሕጂ ጨናኣኳ ኣበይ ከምዘሎ ኣይፍለጥን። መሪሕነት ሰልፊ ስለምንታይ ስራሕ ከምትሰርሕ ዘይገበረ፡ መልሲ ዘይተረኸበ ሕቶ ኮይኑ ተሪፉ ኣሎ። ሰልፍና ኣብዚ ሕጂ ዘላቶ ኩነታት ንኸትበጽሕ ካብ ዝገበሩ ቀንዲ ረጅሒታት ሓድ፡ እዛ ኮሚቴ ስራሕ ከምዘይትሰርሕ ስለዝተገብረ ኢዩ። ቅርሕንትታት ከሳብ ዝኸሕኑን ግርጭታት ከሳብ ኣብ ዝላዓለ ጥርዚ ዝበጽሑ ምጽባይን ጣውቁኡ ምድኻምን ምብትታንን ሰልፋዊ ሓድነት ጥራሕ ኢዩ። ነዚ ብቐዳምነት ተሓታቲ ካኣ መሪሕነት ሰልፊ ኢዩ።

(ለ) ንሓው መስፍን ሓጎስ ኣባልነት ካብ ሰልፊ ምውንዛፍ ኣመልኪቲ መግለጺ ንምሃብ ኣብ ዝተወደበ ናይ ፓልቶክ ኣኬባ፡ ኣቦ መንበር ሰልፊ ይኩን ካለኣት ላዕለዎት ሓለፍቲ ዝሃብዎ ቐጠዐ ዝመልኦን ዳርጋ ናይ ሕነ-ምፍዳይ ዝዓይነቱ፡ ስሚዒታዊ ርእዮታት ኣብ ናይ ምህዳድን (blackmailing)፣ ምክፋእን ምጽላምን (maligning)፣ ምንዋርን ጠቀነን (denigrating)፣ ምንጻልን (marginalizing) ስትራተጂ ዝተመርኮሰ ኢዩ ነይሩ። እዚ ኣገባብ እዚ፡ ዝኮነ ይዕቦ ይንኣስ ናይ ርእዮ/ሓሳብ ፍልልያት ኣብ ኣብዘጋጥመሉ ጊዜ፡ ምንጽጻግ ኣብ ሞንጎ ኣባላት ሰልፊ ከም ንቡር ባህልን ኣካይዳን ኮይኑ ንኸምዕብል ደሪኹ። ከምኡ ስለዝኾነ ኢዩ ካኣ ኣብ ክንዲ ርትዓዊ ሕቶ ምቕራብ (ናትኩምስ ሰሚዕና፡ መስፍን ከ እንታይ ኢዩ ዝብል?)፡ ነቲ ውሳኔ ማባ ዝደገፉ ኣባላት ብቐጥታ **“መስፍን እንታይ ዶ ገይሩልና ኢዩ፣ መስፍን እንታይ ዶ ዝገበሮ ነገር ኣሎ ኢዩ፣ መስፍን ካራ የእትውልና፣ መስፍን ንምት ክፍረድ ነይሩዎ፣ መስፍን ዝመርሖ ውሽጣዊ ኣካል ኣሎ፣ ብሰንኪ መስፍን መናእሰይ ኣይታሓውሱናን፣ ምስ መሰፊን ዝመርሖ ዝነበረ ውድብ ምስማርና ጎዲኡና፣ ወ.ዘ.ተ.”** ዝብሉ ዘይተወደኑ ክስታትን፡ ታህዲዳት፣ ጸለመታት፣ ጠቐነታት ብብታራ ናብ ምዝናብ ዝኣተዉ። ከምዚ ዓይነት ባህሊ ካኣ ኣብ ክንዲ ናይ ሰላምን ናይ ምርድዳእን መንፈስ ዝፈጥር፡ ኣባላት ኣብ ስሚዒት ኣእትዮ ነንሕዶም ዝጋጨውሉ ባይታን ኩነታትን ብምፍጣር ኣብ ሞንጎ ኣባላት ሕድሕዳዊ ምጥርጣራት ከምዘሰፍን ገይሩ። ነዚ'ውን መሪሕነት ሰልፊ ኢዩ ተሓታቲ። ኣብ ኣገባብን ኣካይዳን ናይ ፓልቶክ ኣኬባ እንተመጸና፡ ካብ መሪሕነት ዞባ ሰሜን ኣመሪካ ክንማሃር ንኸእል ተመኩሮን ጥብብን ኣሎም መሪሕነት ሰልፊ ሃሰስ እንተበሎ ሕማቕ ኣይኮነን።

(ሐ) ሓደ ኣካል ናይዚ ናይ ምንጽጻግ ባህሊ መግለጺ፡ እታ ብዙሕ ጊዜ እትደጋገም **“ኣብ ክንዲ እንታይ ተባህላ መን በለ”** ትብል ሕቶ ብምቕዳም ካብ ናትካ ዝተፈልየ ርእዮ/ሓሳብ ንዘለዎም ኣባላት ኣብ ክንዲ ብትሕዝቶ ርእዮ/ሓሳብ/ሓሳብ፡ ብመንነቶምን ድሕረ-ባይቶምን ክትመዘኖም ምፍታን ትግበር ነጻሊትን ኣግላሊትን ወስታ ኢዩ። እዚ ብመሰረቱ፡ ኣብ **“ንሕናን ንሳቶምን” ዝብል ናይ ምጉጅጃል መትከል ዝተመረኮሰ ቦታኒ ባህሊ ኢዩ።** ታርኻዊ ኣመጻጻ ሰዲህኤ ኣብ ግምት ብምእታው፡ እዚ **“ንሕናን ንሳቶምን”** ዝብል ምክፍፋል፡ ተሓኢን ህግን፣ ሰውራዊ ባይቶን ሰልፊ ዲሞክራሲን፣ ነባራትን ሓደስትን፣ ወ.ዘ.ተ. መልክዓት ናይ ማሓዝ ተኸእልኡ ዝላዓለ ኢዩ። እዚ ከምዚ ዓይነት ዝተደራረበ ዝምድናታት፡ ዘይወዓዊ

ሕጂ እቲ እንኮ ኣማራጺ፡ ንኹሉ ጸገማት ሰልፊ ኣለልዩን ፈቲኹን መፍቲሒታት ክናደየሉ ዘኸእል “ሰልፋዊ ዋዕላ” ምጽዋዕን ምክያድን ኢዩ።

ርከባት ኣብ መንጎ ኣባላት ሰልፊ ዝሓየለ ስለዝገበሮ፡ ወግዓዊ ሓበሬታት ብግብእ ንኺይዘርግሑ ብምግባር፡ ኣብ መንጎ ኣባላት ሰልፊ ዘይተደለየ ምጥርጣራትን ዘይምትእምማንን ክፈጥር ጸኒሑን ኣሎን። ገለ ዘድልዮ ሓበሬታ ኣብዘድልዮ ጊዜ ስለትረክብ፡ ንባዕላ ከም ዋናን ወዲ ማእከልን፡ ነቲ ካልእ ካኣ ከም ጻናን ወዲ ወሰንን ትቐጽሮ። እዚ ናይ ምቹእ ዞና ቀጽራታት ብምፍጣር ሕድሕዳዊ ምትእምማን ኣብ ሞንጎ ኣባላት ሰልፊ የላሕልሕ ጥራሕ ዘኮነስ፡ **ፃንቀጽ 4.3.2** ቅዋም ሰልፊ ዝጥሕስውን ኢዩ።

እዚ ናይ ምቹእ ዞና ፖሊቲካ (comfort zone politics) ሓደ ካብቶም ቀንዲ ንሓድነት ሰዲህኤ ክፈታተንዎ ዝጸንሑ ብድሆታት ኢዩ። ሰልፊ ህዝቢ ኤርትራ (EPP) ብ2008 ከምሰረት ከሎ ኩሉ ኣባል (ኣባል ሰውራዊ ባይቶ ይንበር ኣይንበር) ከም ውልቀ-ኣባል ኮይኑ ከምዘይተጸምበረን ሰልፊ ህዝቢ ኤርትራን (EPP) ሰልፊ ዲሞክራሲ ኤርትራን (EDP) ካሎኦትን ኮይኖም ኣብ 2010 ሰዲህኤ ከምዘየቐመን፡ ገና ከሳብ ሕጂ ሰዲህኤ መቐጸልታ ሰውራዊ ባይቶ ገይሮም ክቐጽርዎ ዝደልዩ ኣባልት ኣለዉ። ካብ ከምዚ ዓይነት ኣትሓሳስባታት ዝምንጭዉ ኣሉታዊ ወስታት፡ “**ኣባይ ዝነበሩ ኢዮም፣ ንሕና ተቃልስና ዘጽናሕናሎም፣ ናብ ህግድፍ ዘይከዱ፣ ወ.ዘ.ተ.** ዝብሉ ይርከብዎም። ናይ ሓድነት ማዕረ መሻርኽትታት ምዃኖም ተሪፉ፡ ንሳቶም ከም ደቂ ገዛ እቲ ካልእ ሸንኽ ካኣ ከም ናብ ዝዘለም ዝመጸም ገይሮም ኢዮም ዝጥምትዎ። ነቶም ካለኦት፡ ኣብዘይ ዝዘለም ስለዝመጹ ካኣ መሰል ከምዘይብሎም ገይሮም ይቐጽርዎ። ብጣማምታት እዞም ከምዚኣም ዓይነት ኣባላት (ደቂ ገዛ)፡ ዝኮነ ኣባል ካብ መሪሕነት ሰልፊ ዝብሎ ወጻኢ ርእቶ ይኹን ኣሳብ እንተኣቐሪቡ፡ ርእትኡ ከም ተጻይ ንሱ ካኣ ከም ኣንጻር መሪሕነት ተቐጺሩ ካብ ሰልፊ ከምዘስጎግ ምግባር ሓላል ኢዩ።

ጉዳይ ሓው መስፍን ሓጎስ ካብዚ ዝተፈልየ ኣይኮነን። ናብ ብዙሕ ትንታነ ከይከድና እስከ ነዛ ትሰዕብ ኣባሃህላ ከም ኣብነት ንርእ፡ “— ካብኡ [ካብ መስፍን ሓጎስ] እንጽብዮ ኹእ ሰልፍናን ሕግናን ኣኸቢሩ ክኸይድን እቲ ካብኡ ንጽብዮ ዓቕሚታቱ ብግብሬ ከርእየና እዩ።” እዚ እታ ከርሰ-ነገርን (gist) ነቲ ኹሉ ኣትሓሳስባታት ናይቶም ንውሳነ ማባ ዝደገፉ ኣባላት ቕልጭ ኣብላ ተርኢ ዘረባ ኢዩ። ሓው መስፍን ሓጎስ ኣብ ዝዘለም ከምዘመጸም ስለዝቐጸርዎ፡ **ሰልፎምን ሕጎምን** ክኸብረሎም፡ **ትጽቢታቶም** ካኣ ከማልእ ኣለዎ። እንተዘይኾነ ከምታ ዝረኸቡት ትረክቦ ኢዩ ነገሩ። ኣይትብከ እንድዩ ዘብከየኒ ከምዝባሃል፡ ሓው መስፍን ሓጎስ ኣብ ቅዋም ሰዲህኤ ዝተደንገገ ሕጊ ስለዝጣሓሰ ወይውን ንሰዲህኤ ስለዘየኸበረ ዘይኮነስ፡ **ናይዞም ደቂ ገዛ ኢና ዝብሉ ድልዎትን ትጽቢታትን ስለዘይማለኣ ኢዩ።**

በተሓሳስኡም፡ ሓው መስፍን ናብ ቤቶም ከምዘመጸ እሞ ንመሪሕነት ሰልፊ ክሓትት ይኹን ዝተፈልየ ሓሳብ ክቐርብን ከውንን መሰል ከምዘይብሉ ተገይሩ ኢዩ ተወሲዱ። ስለዝኾነውን፡ ቅዋማዊ መሰሉ ተጠቂሙ ዝተፈልየ ሓሳባት፣ ሕቶን መኣረምታን ስለዝቐረበ ኣባልነቱ ካብ ሰልፊ ብንቅዋም ሰልፊ ዝጥሕስ ውሳነ ማባ ከምዘውንዘፍ (ብግብሬ ከምዘስጎግ) ተገይሩ። ሓው መስፍን ሓጎስ ድሕረ-ባይትኡ ህግ ምዃን እንተዘይኾይኑ፡ ካልእ ኣበሳ የብሉን።

እቲ ዝገርም፡ እቶም ዝተረፍና ካለኦት ከ እንታይ ሰርሕና ወይ ንሰርሕ ኣለና ተብሂሉ ከይተሓተ፡ ሓው መስፍን ሓጎስ ምስራሕ ኣብዩ እንዳተብህላ ይኸሰስ (ንሱ ድዩ ምስራሕ ኣብዩ ወይስ ከስርሐ ዘኸእል ባይታ ኢዩ ስኢኑ? ነዚ ከ መን ኢዩ ተሓታቲ?)። እቲ ሓቂ፡ ሓው መስፍን ሓጎስ፡ ቀደም (ሰራዊትን ህዝብን ዝፈትልጦ) ይኩን ሕጂ፡ ሰርሐ ብጽፈት ዝፍጽምን ንዛሓዞ ሰርሓት ከይፈጸመ ዘይገድፍን ብጣዕሚ ኣፍራዩ (very productive) መራሒ ኢዩ። ንኣብነት፡ ኢዚ ኩሉ ዶኮምታት (እንኮላይ ውሽጣዊ) ናይ ሰዲህኤ መን ኣርቂቕዎምን ኣጻፈፉ ንሰልፋዊ ማዕላታት ከምዘውዕሉ ገይሩ ኢልኩም ሕተቱ። ከምቲ ለባማት ዝብልዎ፡ “**ዋላ እንተጸላእናዮም ፍትሒ ግን ኣይንነፍጎምን**” ክኸውን ይግባእ።

ብተወሳኺ፡ እቶም ኣብ ጀብሃ (ንነዊሕ ዓመታት ኣብ ሓላፍነት ከይተረፈ) ዝነበሩ፡ ኣበሳታት ናይ ጀብሃ እንታይ ከምዘነበረ ንኸውጽኡ (ክዛረቡ) ከይተሓቱ፡ ሓው መስፍን ሓጎስ ናይ ህግ ኣበሳታት ዘዩውጸእካ (ዘተዛረብካ) እንድተብሕሉ (ብላዕለዎት ሓለፍቲ ሰልፊ ከይተረፈ) ይኸሰስ። መስፍን ሓጎስ ብዛዕባ እቲ ሰርዓት ዋላ ሓንቲ ዘይተዛረበ፡ ሕጂ ብዛዕባና ከመይ ገይሩ ይዛረብ ዝዓይነቱ፡ ካብቲ ኣብ ሻርዕ ክዝረብ ዝውዕል ብዘይፍለ መንገዲ ብላዕለዎት ሓለፍቲ ሰልፊ ኣብ ናይ ህዝቢ መድያ ይዝረብ። ደድሕሪ ዘረባ ምስዓብ እንታይ ኣድለየ? ብግደ ሓቂ ክንዛረብ እንትኾይና፡ ንሰልፍና ናብዚ ኩሉ ጸገማት ዝሸመማ፡ ናይ ፈሽ ወይውን ናይ ገለ ኣባላታ ደድሕሪ ዘረባ ናይ ምኻድ ዝምባለ (reactive disposition) ዝፈጠሮ ኢዩ። እንተብዝሐ ግን፡ ነገር ኣጻዲኦ ትልኽም፡ ታኼላ ኣታዊኦ ተስጥም ዝብሃልውን ኣሎ ኢዩ። እንተ ነቶም ሓድነት ሰልፊ ክከሎ ኣለዎ ዝብሉ ኣባላት፡ እዚ ኩሉ ብጀካ ምድኻምን ምብትታን ሰልፋዊ ሓድነት ካልእ ፋይዳ ከምዘይብሉ ተገንዚቦም ኣካሉ ክኾኑ ኣይመርጹን።

ሕጂ እቲ እንኮ ኣማራጺ፡ ንኹሉ ጸገማት ሰልፊ ኣለልዩን ፈቲኹን መፍቲሒታት ክናደየሉ ዘኸእል “ሰልፋዊ ዋዕላ” ምጽዋዕን ምክያድን ኢዩ።

ካልእ ዘገርም ግን ካእ አገዳሲ አጠማምታ ኣብ ውሽጣዊ ጉዳይት ሰልፍና ኣሎ። “ማእከላይ ባይቶ ሰዲህኤ ቅዋም ሰልፊ ዝጥሕሰ ውሳኔ ወሲዱ። እቲ ናይ ምውንዛፍ ውሳኔ፡ ሕጋውነትን ቅዋማውነትን ዝጎደሎ ውሳኔ ኢዩ (ዓንቀጽ 3.8)። ማባ ልዕሊ ሕገ ኮይኑ፡ ንሕገ ሰልፊ ተማእዛዛይ ክኸውን ኣይካኣለን፡ ቅዋም ሰልፊ ጥሒሱ” ዝብል ምጉት ክቀርብሎም ከሎ፡ ገለ ኣባላት ሰልፊ (ሰውራዊ ባይቶ ነበር) ዝህብዎ ዘምባዕ ስነ-ምግባር ኢዩ። “እም ማባ ወሲኑ ኢዩ፡ ውሳኔይ ኣይቕይርን ካእ ሰለዝበለ፡ ነቲ ውሳኔ ተቐብልዎ” ይብሉሎም፡ ኣይፋልን ከመይ ገርና ጉጉይ ውሳኔ ንቕበል ዝብል መልሲ በቶም ነቲ ውሳኔ ማባ ዝቃወሙ ኣባላት(ሰውራዊ ባይቶ ነበር) ምስተቃህቦም፡ “እም ከመይ ገርኩም መቓልሰትኹም (ሰውራዊ ባይቶ ማለቶም ኢዮም)ገድፍኩም ምስ ዘይትፈልጥዎም (ባዓል መስፍን ማለቶም ኢዮም)ትኹዱ” ዝብል ዘገርምን ዘደንጹን ገብረ መልሲ ይህቡ። እዚ ናይ ምቹእ ዞና ፖሊቲካ (comfort zone politics) ኣብ ሰዲህኤ ማዕረ ክንደይ ሓይል ምዃኑ ዋላኳ ዝሕብር እንተኾነ፡ ከም ስነ-ምግባር ስዑሩን ፍሹሉን ኢዩ። ኣብዚ ጊዜ እዚ ንሰልፊ ዲሞክራሲ ህዝቢ ኤርትራ ገጢምዎ ዘሎ ብድሆ “ልዕልና ሕገ ደስ ወይ ውሳኔ መሪሕነት ይቕድም ዝብል ክሳዳዊ ሕቶ ምንጻርን ምምላሰን” ምዃኑ ኢዩ። እቲ ቀንድ ጉዳይ፣ ብዛዕባ “ሕጋውነትን ቅዋማውነትን” ውሳኔ ማባ ዳግምበር ብዛዕባ ተ.ሓ.ኤ.ን ህ.ግ.ን ወይውን ሰውራዊ ባይቶን ሰልፊ ዲሞክራሲ ኤርትራን፡ ወይውን ብዛዕባ ነባራትን ሓደሰትን ኣባልት ኣይኮነን። ኣበዮናይ ወገን ትዓስል ወይ ነዮናይ ምጉት ትድግፍ ዝውስኖ ካእ ናይ መትከል ጉዳይ እምበር ናይ ድሕረ-ባይታ ወይውን ናይ ታሪክ ሕቕታ ጉዳይ ኣይኮነን ክኸውን’ውን ኣይግባእን።

ብመሰረቱ፡ ጉዳይ ሓድነት ሰልፊ ንቕድሚት እንዳኣቓመትካምበር ብናይ ታሪኽ ሕቕታ ንድሕሪት እንዳጠመትካ ክዕቅብን ክሕሎን ኣይካኣልን። ታሪኽ ክትማሃረሉምበር “ኣይተጽልል ኣይተዕቅል ኣጉዶ” ሰርሕኻ ክትነብረሉ ምፍታንስ ኣይግድን። ሎሚ፡ ተ.ሓ.ኤ.፣ ህ.ግ.፣ ሰውራዊ ባይቶ፣ ሰልፊ ህዝቢ ኤርትራ፣ ሰልፊ ዲሞክራሲ ኤርትራ፡ ኩላን የለዎን። ታሪኽን ጥራሕ ኢዩ ዘሎ። ሎሚ ዘለ፡ ሰዲህኤ ጥራሕ ኢዩ። ሰዲህኤ ናይ ብወለንታ ዝተጠርነፉ ኣባላት ሰልፊ ኢዩ (ዓንቀጽ 4.1.2)። ብመሰረት ዓንቀጽ 4.3.2 ቅዋም ሰልፊ፡ ኩሉ ኣባል ማዕረ መሰላት ኣብ ሰልፊ ኣለዎ። ስለዝኾነ ካእ፡ ኩላህና ኣባላት ሰዲህኤ ማዕረ ኢና። ማዕር መሰላትን ጉብኣትን ካእ ኣለና። ሓድነት ሰልፍና ናይ ምዕቃብ ይኹን ናይ ምክልኻል ሓላፍነት ናይ ኩላትና ኢዩ(ዓንቀጽ 4.4.9)። ሳኣን እልይ ነገር ገፍሐ፡ ሳኣን ሰግር ውሕጅ በዝሐ ክምዝባሃል፡ ንሕገ ብምጥሓስ ዝተፈጸመ ገይጋ፡ ሕገ ብምግባር ጥራሕ ኢዩ ዝእረሞ እስከ ማባ ካብ ደው ዝበሎ እልይ ይበል ። ስለዝኾነ፡ ማባ ነቲ ዝወሰደ ውሳኔ ብምስሓብ፡ ኣብ ሰልፊ ንቡር እሂን-ሚሂን ዝፈጥር ሃዋሁ ንክመጽእ ክጽዕት ኣለዎ። ሕጂ እቲ እንኮ ኣማራጺ፡ ንኹሉ ጸገማት ሰልፊ ኣለልዩን ፈቲኹን መፍቲሒታት ክናደየሉ ዘኽእል “ሰልፋዊ ዋዕላ” ጊዜ ክይወሰደ ምጽዋዕን ምክያድን ኢዩ። ከምቲ ኣቦው ዝብልዎ፡ “ቀታሊ ሰብኣይኪ፡ ተቐታሊ ሓውኺ፡ ዘይሩ ዘይሩ ሓዘኑስ ናትኪ” ክይኮነና፡ እቲ ኣማራጽታት፡ “ዘይሕጋዊ ውሳኔ ምቕባል ወይ ሓድነት ሰልፊ ምድኻም” ክኸውን የብሉን። እቲ ዝግባእን እቲ ተመራጽን “ ማባ ገይግኡ ብምእራምን ነቲ ዝወሰደ ውሳኔ ብምስሓብን፡ ኣብ ሰልፊ ንቡር እሂን-ሚሂን ዝፈጥር ሃዋሁ ንክመጽእ ምጽዓት ኢዩ።

የቐንየለይ

ገብረ